PLA DE CONTINGÈNCIA PER AL CANVI A UN SISTEMA DE DOCÈNCIA EN LÍNIA DURANT EL CURS 2020/21

El document «Recomanacions del Ministeri d'Universitats a la comunitat universitària per a adaptar el curs universitari 2020/21 a una presencialitat adaptada», publicat pel Ministeri d'Universitats el 10 de juny de 2020 i actualitzat el 31 d'agost de 2020, estableix en els seus punts 6, 7 i 8 la necessitat d'elaborar un pla de contingència que permeta, en cas que la situació sanitària ho requerisca, un canvi massiu i immediat a un sistema de docència en línia. De manera concreta, el document estableix:

> *6. Cada universitat, en estreta col·laboració amb la seua administració educativa competencial, establirà abans del començament del curs 2020/21 un pla de contingència que permeta, en cas que la situació sanitària així ho requerisca, un canvi massiu i immediat a un sistema de docència en línia.*
>
> *7. Aquests plans de contingència, basats en l'experiència acumulada durant el final del curs 2019/20, inclouran, entre altres aspectes:*
>
> > a*) plans de formació per al professorat en l'ensenyament en línia, tant en els aspectes tècnics com metodològics;*
> >
> > b*) adaptació dels sistemes d'avaluació en les diferents titulacions;*
> >
> > c*) establiment d'horaris per a tutories, seminaris, etc., per tal de garantir tant una atenció correcta a l'estudiantat com una jornada laboral concorde a la legislació laboral per al professorat.*
>
> *8. Tots aquests plans de contingència es recolliran, si escau, en addendes a les memòries dels diferents plans d'estudis per a assegurar el compliment dels criteris de qualitat de cada titulació. Les agències d'avaluació competents en cada cas acreditaran la qualitat de les modalitats d'ensenyament adoptades per les universitats.*

Amb la possibilitat d'haver de passar a un escenari de docència no presencial, la Universitat Jaume I ja va publicar al juliol, en el seu Sistema d'Informació Acadèmica (SIA), el text d'avís següent per a l'estudiantat, consensuat amb les universitats del sistema universitari valencià (SUV) i la Direcció General d'Universitats de la Conselleria d'Universitats de la Generalitat Valenciana:

Les universitats del sistema universitari valencià treballen, en col·laboració amb les conselleries amb competències en universitats i sanitat, i segons les recomanacions del Ministeri d'Universitats, en un pla de formació del professorat i en la millora de les seues estratègies de digitalització per a, en el cas que una regressió en la situació sanitària obligara a un canvi al sistema de docència en línia, poder proposar un pla de contingència docent que permeta donar resposta immediata a les necessitats de l'estudiantat i del professorat.

A més, en el cas de la Universitat Jaume I, els aspectes previstos pel Ministeri per als plans de contingència per a la docència en línia s'han abordat de la manera següent:

a. Plans de formació per al professorat

S'establiran plans informatius i formatius per a professorat i estudiantat en l'aplicació de les metodologies i recursos tecnològics que l'UJI posarà a la disposició de la comunitat universitària per a seguir amb un aprenentatge i docència virtual.

Així doncs, en compliment de les recomanacions del Ministeri d'Universitats, l'UJI va aprovar, en el context del Pla de Formació del Professorat i del Pla UJI Digital, un programa de formació específic, que es va iniciar a la fi del curs 2019/20 i que té programades activitats per a l'inici d'aquest curs 2020/21.

Tota la informació sobre el pla de formació de la Universitat Jaume I està publicada en: Pla de formació.

Dins de la referida pàgina hi ha un apartat general referit a la formació, que ha sigut reformulat i al qual s'han afegit diversos cursos relacionats amb metodologies en línia o semipresencials. Entre aquests, destaquen els cursos següents:

- Eines audiovisuals per a la docència en línia.

- Estratègies i recursos per al *blended learning* o aprenentatge semipresencial.

- Tutorització eficient de TFG i TFM a distància.

- Disseny d'activitats d'aprenentatge i avaluació per a la docència en línia, semipresencial i inversa (*flipped*).

- Models alternatius d'avaluació en línia.

Pel que fa a la formació específica en la utilització de recursos tecnològics, s'ha posat en marxa un pla de formació específic (UJI Digital) amb diversos materials formatius en línia i amb cursos específics:

Formació digital docent del PDI

A més, en l'enllaç següent, en el web d'informació sobre el coronavirus, tot el professorat té accés a recursos formatius per a la docència en línia, que s'aniran actualitzant amb noves píndoles formatives al llarg d'aquest curs:

Docència semipresencial a l'UJI

També s'ha recollit en un repositori un catàleg de bones pràctiques perquè servisquen de referència per al professorat (catàleg d'experiències).

b. Recursos tecnològics

En la «Guia per a l'adaptació de la docència», aprovada al mes de juny de 2020, s'inclouen diversos recursos tecnològics per a la docència semipresencial, que s'han dissenyat pensant també en l'eventualitat de l'adaptació de la docència a un escenari plenament en línia.

En aplicació d'aquesta planificació, s'han adoptat o s'està actualment treballant en les mesures següents:

● Totes les aules de l'UJI disposen de taules multimèdia que permeten l'enregistrament de l'àudio i de l'escriptori. Ja es disposava de trenta aules amb càmeres per a enregistrar el professorat i la pissarra i per a aquest inici de curs s'han dotat totes les aules de càmera web per a permetre generalitzar la possibilitat d'enregistrar el professorat i la pissarra i impartir docència parcialment presencial, per tal que part de l'estudiantat estiga present a l'aula i la resta puga seguir les classes a distància, o totalment en línia, si és necessari.

● S'ha contractat la llicència Google Education Enterprise, que incorpora Google Meet com a sistema de videoconferències. L'UJI utilitza els serveis de Google com a proveïdor de serveis de correu i núvol, per la qual cosa el sistema de Google Education Enterprise s'integra amb els serveis de gestió corporativa.

● S'ha automatitzat la creació d'un grup de Google per a cada assignatura per a facilitar la utilització dels serveis de Google Education.

● S'ha ampliat la xarxa interna per a assegurar la realització simultània de videoconferències des de totes les aules.

● S'han ampliat els recursos de l'Aula Virtual per a permetre una utilització més intensa en el règim semipresencial o plenament en línia.

● S'estan estudiant sistemes per a explotar la informació que permeten fer seguiment de realització de tasques i abandonaments i sistemes per a necessitats específiques d'avaluació si s'haguera de fer en línia.

● Es disposa d'un sistema de connexió remota als escriptoris dels equipaments de les aules informàtiques, que permet utilitzar el programari docent instal·lat a les aules informàtiques a distància.

● S'ha resolt una convocatòria per a l'adquisició d'equipaments de laboratoris i una convocatòria per a l'adquisició de programari docent, en la qual s'han prioritzat les adquisicions que tenen com a finalitat facilitar l'activitat docent en el context de restriccions a la presencialitat aplicables per raons sanitàries en el curs 2020/21.

● S'han adquirit equips portàtils per a prestar a l'estudiantat amb dificultats econòmiques.

● Si es justifica un problema de connectivitat com a conseqüència de les dificultats econòmiques, s'oferirà préstec de targetes SIM a l'estudiantat.

c. Addendes a les memòries verificades

En la «Guia per a l'adaptació de la docència del curs 2020/21 a la nova normalitat», publicada el 2 de juny de 2020 pel Vicerectorat d'Estudis i Docència i el Vicerectorat d'Ordenació Acadèmica i Professorat de la Universitat Jaume I, s'afirma que l'escenari més probable per a l'inici de curs és el de semipresencialitat. En aquest sentit, totes les titulacions de la Universitat Jaume I van aprovar per les respectives juntes de centre al mes de juny de 2020, seguint les recomanacions de les «Directrius sobre planificació de la docència», aprovades per Consell de Govern el 24 d'abril de 2020, addendes a les guies docents per a adaptar-se a aquest escenari, en les quals es prioritza l'avaluació contínua, tal com recomanava la guia.

Arribat el cas, i en el termini màxim de quinze dies que es decrete el canvi al nou model en línia, totes les assignatures hauran d'establir una addenda a la seua guia docent, en la qual es garantisca la continuïtat formativa en línia a l'estudiantat, per tal d'adaptar les activitats i l'avaluació al nou context. El model haurà d'incloure una proposta de seguiment i tutorització a distància d'acord amb la jornada laboral del professorat que permeta l'estudiantat rebre retroalimentació sobre el seu progrés d'aprenentatge,a evitar la desconnexió i l'abandonament. Aquest model alternatiu es comunicarà a l'estudiantat, amb el vistiplau de la comissió de titulació i de la junta de centre.

Les addendes a les guies docents han d'incloure els apartats bàsics següents:

• La reorganització de les activitats formatives. S'hi ha d'indicar si aquestes seran no presencials síncrones o asíncrones. S'inclourà una descripció del model docent alternatiu i s'indicarà com s'adaptaran les metodologies docents i les activitats formatives i si es mantenen els grups de docència originals o si aquests es reagrupen per a major eficiència en l'ús dels recursos tecnològics i la gestió del temps de professorat i estudiantat.

• L'adaptació del model d'avaluació. Si el model canvia respecte de l'original s'indicarà, si escau, el nombre i tipus de proves i el pes en la nota final per a cada mitjà d'avaluació i se n'inclourà una descripció.

• La descripció de com es realitzarà el seguiment i tutorització de l'estudiantat durant el període d'aprenentatge virtual. Les addendes han de seguir el model que es va distribuir al mes de juny i es publicaran en el SIA i en el sistema de garantia de qualitat intern de cada títol.

d. Seguiment, tutorització i atenció a l'estudiantat

En el document «Pla de retorn a l'activitat presencial», aprovat pel Consell de Govern de la Universitat Jaume I el 26 de juny de 2020, s'afirma que «en la realització de les tutories amb l'estudiantat es prioritzaran les videoconferències. Quan siga necessari que es realitzen presencialment es respectaran les directrius, bones pràctiques i normes descrites en aquest document: evitar la realització en despatxos individuals recorrent a seminaris o sales de reunions; mantindre la distància de seguretat de metre i mig; utilitzar màscara (sense vàlvula d'exhalació) i, si hi ha intercanvi d'objectes físics, també guants; rentar-se sovint les mans amb aigua i sabó o solució hidroalcohòlica, etc. Es recomana gestionar les tutories mitjançant cita prèvia».

Pel que respecta a l'atenció a l'estudiantat, en la infografia distribuïda entre les persones responsables dels títols abans de l'inici d'aquest curs es recomana que les coordinacions acadèmiques, en col·laboració amb els vicedeganats i vicedireccions i les direccions de departament, realitzen un seguiment periòdic del funcionament de les classes a través dels delegats i delegades i del professorat; es fomente la comunicació entre professorat i estudiantat i entre l'estudiantat; es mantinguen els horaris d'impartició de classes i tutories i s'equilibren les activitats formatives per a evitar la sobrecàrrega de treball de l'estudiantat.

e. Garantia de qualitat

Així mateix, en la «Guia per a l'adaptació de la docència en el curs 2020/21» de la Universitat Jaume I es recull un apartat sobre la necessitat d'assegurar la qualitat de l'oferta. Com el conjunt d'universitats, l'UJI s'ha hagut d'adaptar de manera abrupta a l'entorn virtual i, malgrat això, ha pogut oferir un nivell alt de prestació de servei en atenció a les circumstàncies. No obstant això, davant la possibilitat que les restriccions a la presencialitat s'apliquen al llarg de tot el curs 2020/21, cal reforçar el compromís amb la qualitat docent, propi del model educatiu de l'UJI. La referència a la metodologia docent i la concreció de les obligacions docents pròpies d'aquesta permetran assegurar la qualitat del servei que s'ofereix. El professorat ha de complir les obligacions docents i de tutoria que es deriven de la seua càrrega docent, amb independència que es facen en un entorn en línia o presencial. El sistema es basa en la confiança en el professorat, tot i que des del Vicerectorat d'Ordenació Acadèmica i Professorat i des dels departaments es vetlarà pel compliment de les obligacions docents per a garantir el funcionament adequat dels títols.

Per a això, a més, es prestarà especial atenció a les recomanacions que s'emeten des de les agències de qualitat de referència (Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació, ANECA, i l'Agència Valenciana d'Avaluació i Prospectiva, AVAP).

Des dels diferents serveis implicats de la Universitat es donarà suport als responsables acadèmiques i de qualitat dels títols en totes les mesures que s'adopten en relació al model de docència, especialment pel que fa a l'adaptació de les guies docents de les

assignatures i en l'anàlisi dels indicadors. En tot cas, es tindran presents, com a referència, les memòries de verificació vigents per a cada titulació i el sistema de garantia de qualitat establit.

Igualment, continua el compromís de l'UJI per a mantindre actius els processos d'avaluació de les titulacions en curs, en coordinació amb l'ANECA i l'AVAP, i dels segells de qualitat previstos, atesos els terminis i a la modalitat que s'adopte amb vista a les possibles visites dels panels.

Isabel García Izquierdo

Vicerectora d'Estudis i Docència

Castelló de la Plana, 7 de setembre de 2020